

Wyrok

Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu

z dnia 18 października 2013 r.

II SA/Po 742/13

Tytuł: Zamknięty katalog przypadków odstąpienia od finansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

1. Tylko w sytuacjach enumeratywnie wymienionych w art. 87 ust. 2 ustawy z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dopuszcza się odstąpienie od finansowania kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej - w określonym w tym przepisie zakresie.

2. Norma zawarta w art. 87 ust. 2 ustawy z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obejmuje sytuacje, gdy nie dochodzi do faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej, rozumianego jako ostateczne wyjęcie dziecka spod pieczy tej rodziny. Z tożsamą sytuacją mamy do czynienia w przypadku urlopowania dziecka do rodziny biologicznej, w tym również w sytuacji, gdy ma to miejsce za zgodą sądu rodzinnego. Dziecko nadal pozostaje w pieczy rodziny zastępczej, która nie tylko zabezpiecza miejsce na jego powrót (a co za tym idzie, ponosi związane z tym koszty), ale powierzoną jej pieczę nad dzieckiem przez cały czas sprawuje. Nie ma zatem podstaw do odebrania rodzinie zastępczej pomocy finansowej za ten okres.

LEX nr 1390271

1390271

Dz.U.2013.135: art. 87 ust. 2

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia WSA Danuta Rzyminiak-Owczarczak (spr.).
Sędziowie WSA: Elwira Brychcy, Maria Kwiecińska.

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 października 2013 r. sprawy ze skargi M. K. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P. z dnia (...) maja 2013 r. Nr (...) w przedmiocie świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania małoletniego w rodzinie zastępczej

- I. uchyla zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję Starosty N. z dnia (...) stycznia 2013 r. Nr (...),
- II. określa, że zaskarżona decyzja nie może być wykonana.

Uzasadnienie faktyczne

Decyzją z dnia (...) stycznia 2013 r., znak (...) Starosta N. (dalej również jako "organ I instancji") zmienił w części decyzję własną z dnia (...) kwietnia 2012 r., znak (...) w ten sposób, że przyznał świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania małoletniego A. P. M. (dalej jako "małoletni" lub "dziecko"), umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego:

- a) za okres od (...) lipca 2012 r. do (...) lipca 2012 r. w wysokości (...) zł,
- b) za okres od (...) lipca 2012 r. do (...) sierpnia 2012 r. w wysokości (...) zł,
- c) za okres od (...) sierpnia 2012 r. do (...) sierpnia 2012 r. w wysokości (...) zł,
- d) za okres od (...) października 2012 r. do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko

rodziny zastępczej, tj. (...) października 2012 r. w wysokości (...) zł, w pozostałej części decyzję pozostawiając bez zmian (punkt 1 decyzji).

W punkcie 2 decyzji orzeczono, iż zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od (...) lipca do (...) sierpnia 2012 r. w wysokości (...) zł należy dokonać na rachunek bankowy Ośrodka.

Przedmiotowe świadczenie zostało przyznane M. i F. małż. K. decyzją Starosty N. z dnia (...) kwietnia 2012 r. Nr (...). M. i F. K. prowadzą zawodową rodzinę zastępczą, pełniącą również funkcję pogotowia rodzinnego.

W sentencji decyzji zmieniającej organ powołał przepisy art. 104 i art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm., dalej jako "k.p.a.") oraz art. 35 ust. 1, art. 39 ust. 1 pkt 1 lit. c), art. 80 ust. 1 pkt 2, ust. 2-3, art. 87 ust. 1 i ust. 4, art. 88 ust. 4-5, art. 182 ust. 1-3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.)

W uzasadnieniu decyzji podniesiono, iż w świetle art. 88 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku zmiany przepisów regulujących prawo do świadczeń, dodatków i dofinansowania do wypoczynku, o których mowa w art. 80 ust. 1, 81, 83 i 84 oraz w przypadku zmiany sytuacji osobistej rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, a także w przypadku zmiany sytuacji osobistej, dochodowej lub majątkowej umieszczonego dziecka - organ właściwy do wydania decyzji może bez zgody rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka zmienić lub uchylić decyzję, o której mowa w ust. 4.

Wskazano następnie, że na podstawie art. 87 ust. 1 i 4 ww. ustawy świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka - do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka. W przypadku, gdy świadczenia oraz dodatki, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, przysługują rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka za niepełny miesiąc kalendarzowy, świadczenia oraz dodatki wypłaca się w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym.

Dalej organ I instancji podniósł, że w dniu (...) lipca 2012 r. otrzymano od wnioskodawców telefoniczną informację, że małoletni został urlopowany do swojej siostry M. N. W dniu (...) lipca 2012 r. organ I instancji uzyskał z Sądu Rejonowego w (...) informację, że Sąd ten wyraził zgodę na urlopowanie małoletniego na okres od (...) lipca do (...) sierpnia 2012 r. do miejsca zamieszkania jego siostry. Faktyczne opuszczenie rodziny zastępczej przez dziecko miało miejsce w dniu (...) lipca 2012 r. Biorąc powyższe pod uwagę organ I instancji uznał, że dziecko faktycznie przebywało w rodzinie zastępczej w miesiącu lipcu 2012 r. od (...) do (...) lipca, natomiast w miesiącu sierpniu 2012 r. od (...) sierpnia. Zatem w okresie od (...) lipca do (...) sierpnia 2012 r. włącznie dziecko nie przebywało pod faktyczną opieką rodziny zastępczej, gdyż faktycznie opuściło na ten okres rodzinę zastępczą, przebywając pod opieką siostry.

W związku z powyższym organ I instancji uznał, iż rodzinie zastępczej w miesiącu lipcu 2012 r. przysługuje świadczenie od (...) do (...) lipca 2012 r. w wysokości (...) zł (1.000,00 zł / 31 dni x (...) dni), a w miesiącu sierpniu 2012 r. odpowiednio od (...) do (...) sierpnia 2012 r. w wysokości (...) zł (1.000,00 zł / 31 dni x (...) dni). Ustalono, że zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 20 września 2012 r. (sygn. akt III R Nsm 68/12) małoletni w dniu (...) października 2012 r. opuścił faktycznie rodzinę zastępczą i został umieszczony w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Wobec powyższego świadczenie za miesiąc październik 2012 r. wynosi (...) zł (1.000 zł / 31 dni x (...) dni). Zaznaczono, iż w pozostałej części pierwotna decyzja przyznająca w całości świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania małoletniego pozostaje bez zmian.

M. K., pismem z dnia (...) sierpnia 2012 r., złożyła w terminie odwołanie od powyższej decyzji w części (lit. b), która zmienia decyzję z dnia (...) kwietnia 2012 r. w ten sposób, że

za okres od (...) lipca 2012 r. do (...) sierpnia 2012 r. przyznaje świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania małoletniego w prowadzonej przez wnioskodawców rodzinie zastępczej w wysokości (...) zł.

W uzasadnieniu odwołania podniesiono, że art. 87 ust. 1 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przyznaje świadczenia i dodatki o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej. Wskazano, iż pomimo urlopowania, małoletni nadal pozostawał pod faktyczną opieką wnioskodawców. Zgodnie z art. 58 powyższej ustawy, ustanie opieki nad dzieckiem może bowiem nastąpić tylko na drodze decyzji sądu. Podkreślono, że wydana decyzja nie wskazuje na przepis szczegółowy, umożliwiający wstrzymanie wypłacania ww. świadczenia w związku z urlopowaniem dziecka. Odmowa wypłacenia świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania w okresie jego urlopowania jest więc bezpodstawna. Zaznaczono również, że w związku ze zbliżającym się rokiem szkolnym wnioskodawcy musieli ponieść koszty wyposażenia szkolnego oraz odzieży dla dziecka z własnych środków finansowych, gdyż otrzymane środki, pomimo zakupu tylko najpotrzebniejszych rzeczy, były niewystarczające.

Decyzją z dnia (...) maja 2013 r., Nr (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w P. (dalej jako "Kolegium" lub "organ II instancji"), działając na podstawie art. 127 § 2 i art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.) utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję.

W uzasadnieniu decyzji podniesiono, że przepis art. 80 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, iż rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania. Pomoc pieniężna dla rodzin zastępczych ma charakter złożony, ponieważ składają się na nią świadczenia o charakterze okresowym oraz świadczenia jednorazowe. W ramach tej pomocy można wyróżnić świadczenia zasadnicze i specjalne. Świadczeniem zasadniczym jest pomoc przyznawana rodzinom zastępczym w trakcie pobytu dziecka w tej rodzinie, mająca na celu częściowe zaspokojenie wydatków z tym związanych. Świadczeniami specjalnymi są natomiast te, które przyznawane są rodzinie zastępczej w momencie przyjęcia dziecka do takiej rodziny lub w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego. Kolegium podniosło następnie, iż pomoc zasadnicza należy do świadczeń o charakterze okresowym, ponieważ przyznawana jest w trakcie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. Może być ona przyznawana także po osiągnięciu przez dziecko pełnoletniości, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęło naukę przed osiągnięciem pełnoletniości. Świadczenie to przyznawane jest na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. Zdaniem organu II instancji powyższe oznacza, że mocą tego świadczenia państwo nie zobowiązuje się do pokrycia wszystkich kosztów, a tym samym rodzina przyjmująca dziecko zobowiązuje się do ponoszenia pewnych wydatków z własnych środków.

Następnie Kolegium wskazało na art. 87 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, stanowiący, iż świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81. przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko tych placówek. Jedyne wyjątek od ww. reguły wprowadza ust. 2 cytowanego przepisu, który wyczerpująco wymienia przypadki, gdy rodzina zastępcza nie ponosi kosztów utrzymania dziecka, a mimo to posiada prawo do części świadczeń określonych w art. 80 ust. 1 ww. ustawy. Kolegium zaznaczyło jednak, że artykuł 81 ust. 2 tworzy zamknięty katalog i tym samym nie jest możliwe jego dowolne poszerzenie, ani interpretacja. Stwierdzono, iż w okresie od (...) lipca do (...) sierpnia 2012 r. (włącznie) małoletni nie przebywał pod faktyczną opieką rodziny zastępczej, gdyż opuścił ją na ten czas za zgodą sądu, przebywając w tym czasie pod opieką siostry wobec czego organ II instancji orzekł o utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji.

M. K., w dniu (...) czerwca 2013 r. zaskarżyła powyższą decyzję do Wojewódzkiego

Sądu Administracyjnego w Poznaniu, wnosząc o jej uchylenie. Skarga została wniesiona z zachowaniem 30-dniowego terminu.

W uzasadnieniu skargi przytoczono dotychczasową argumentację. Zdaniem skarżącej pomimo urlopowania dziecko nadal pozostawało pod faktyczną opieką wnioskodawców, zatem odmowa wypłacenia świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w okresie jego urlopowania była bezzasadna. Ponownie podniesiono, że w związku ze zbliżającym się rokiem szkolnym wnioskodawcy ponieśli koszty wyposażenia dziecka z własnych środków finansowych. Podniesiono również, że Kolegium błędnie odwołuje się do poglądów wyrażanych w doktrynie, które dotyczą ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Aktualnie zasady funkcjonowania rodzi zastępczych zawarte zostały w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W odpowiedzi na skargę, pismem z dnia (...) lipca 2013 r. Kolegium wniosło o jej oddalenie. Organ II instancji podtrzymał w całości dotychczasowe stanowisko.

Uzasadnienie prawne

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu zważył, co następuje.

Skarga okazała się zasadna.

Stosownie do treści art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 z późn. zm.) sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej, przy czym w świetle § 2 powołanego wyżej artykułu kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej. Oznacza to, że zadaniem sądu administracyjnego jest jedynie sprawdzenie, czy zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z przepisami prawa materialnego oraz czy przy jej podejmowaniu nie zostały naruszone w sposób istotny przepisy postępowania administracyjnego. Natomiast stosownie do treści art. 134 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270), sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy i nie jest związany zarzutami oraz wnioskami skargi, a także powołaną podstawą prawną.

Zaskarżoną decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P. z dnia (...) maja 2013 r. utrzymano w mocy decyzję Starosty N. z dnia (...) stycznia 2013 r., w zakresie, w jakim uznano, że prowadzonej przez skarżącą i jej męża rodzinie zastępczej nie przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania małoletniego A. P. M. - za okres od (...) lipca do (...) sierpnia 2012 r., kiedy dziecko to za zgodą sądu rodzinnego przebywało u swojej pełnoletniej siostry. Zdaniem organów okres urlopowania dziecka do rodziny biologicznej to okres faktycznego opuszczenia rodziny zastępczej, co uniemożliwia przyznanie świadczenia na utrzymanie dziecka.

Materialnoprawną podstawę zaskarżonej decyzji stanowią przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 135), w tym art. 87, który reguluje zasady przyznawania świadczenia i dodatków na rzecz rodzin zastępczych. Zgodnie z powołanym przepisem świadczenia i dodatki, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81, przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka. W zaskarżonej decyzji przyjęto, że przepis ten wiąże przyznanie środków finansowych na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej z faktycznym jego pobytem w tej rodzinie. Stanowiska tego, co do zasady uzasadnionego, nie można jednakże przenieść wprost na grunt rozpatrywanej sprawy.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż pomoc publiczna dla rodziny zastępczej jest zasadą, a jej brak wyjątkiem. Z momentem umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej materializuje się po stronie państwa obowiązek zapewnienia tej rodzinie środków finansowych na utrzymanie dziecka, zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wyjątki od tej zasady powinny zatem również zostać

uregulowane przez ustawodawcę. Zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania zaskarżonej decyzji, w przypadku gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie ponosi kosztów utrzymania dziecka w związku z jego pobytem w:

- 1) domu pomocy społecznej,
- 2) specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym,
- 3) młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- 4) młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę,
- 5) specjalnym ośrodku wychowawczym,
- 6) zakładzie opiekuńczo-leczniczym,
- 7) zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym,
- 8) zakładzie rehabilitacji leczniczej

- otrzymuje świadczenia, o których mowa w art. 80 ust. 1, w wysokości nie niższej niż 20% przyznanych świadczeń.

Z powołanego przepisu wynika zatem, że finansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej obejmuje również okres czasowego umieszczenia dziecka w innej placówce instytucjonalnej, gdy całość kosztów tego pobytu i utrzymania pokrywają te placówki, przy czym rodzina zastępcza otrzymuje w takiej sytuacji nie mniej niż 20% przyznanych świadczeń. Finansowanie ze środków publicznych obejmuje zatem sytuację, gdy rodzina zastępcza nie sprawuje przejściowo osobistej pieczy nad dzieckiem z przyczyn, które leżą po stronie tego dziecka. W takim przypadku pomoc jest udzielana, choć rodzina zastępcza nie ponosi w tym okresie kosztów utrzymania dziecka.

Sąd rozpatrujący niniejszą sprawę nie podziela wykładni przytoczonej w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, iż skoro ustawodawca w art. 87 ust. 2 powołanej ustawy w sposób wyczerpujący uregulował możliwość przyznania świadczeń finansowych rodzinie zastępczej w sytuacji, gdy powierzone jej pieczy dziecko w niej nie przebywa, to okoliczność przebywania dziecka poza rodziną zastępczą i jednocześnie poza wymienionymi placówkami uniemożliwia przyznanie pomocy finansowej za ten okres. W opinii Sądu przepis ten przede wszystkim należy odczytywać jako wymieniający sytuacje, gdy dopuszczalne jest ograniczenie pomocy finansowej udzielanej rodzinom zastępczym - do określonego pułapu 80% stawki podstawowej. Katalog wymieniający takie sytuacje jest zamknięty, co oznacza, że ustawodawca nie przewidział, aby poza tymi wyjątkami rodzina zastępcza została pozbawiona świadczeń na dziecko, które pozostaje w jej pieczy. Gdyby ustawodawca uznał za konieczne rozszerzenie tego katalogu, to uczyniłby to - rozszerzając jego zakres. Jednocześnie, gdyby ustawodawca widział potrzebę ustalenia odpłatności za faktyczny okres pobytu w prowadzonym przez rodzinę zastępczą domu, ustaliłby zasady tej odpłatności poprzez ustalenie stawki (procentowej, ryczałtowej) za każdy dzień pobytu poza rodziną zastępczą, o którą stawka podstawowa byłaby odpowiednio umniejszana. Skoro ustawodawca tego nie uczynił, należy uznać, że tylko w sytuacjach enumeratywnie wymienionych w art. 87 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dopuszcza się odstępianie od finansowania kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej - w określonym w tym przepisie zakresie.

Należy mieć na uwadze, że rodziny zastępcze zastępują instytucje publiczne w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nad osieroconymi i zaniedbanymi przez rodziców dziećmi i powinny być wspierane przez państwo lub samorząd terytorialny (por.: I. Sierpowska, "Ustawa o pomocy społecznej. Komentarz", ABC 2009, wyd. II). Na realizację zasad i celów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy przy tym patrzeć przede wszystkim przez pryzmat dzieci oraz ich dobra. Na mocy przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za finansowanie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej odpowiedzialny jest powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej (por. projekt ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Sejm RP VI kadencji Nr druku: 3378). Stąd też wykładnia systemowa przepisów ustawy, jak i wydanych na jej podstawie

przepisów wykonawczych, sprzeciwia się nadawaniu im takiego rozumienia, które charakteryzuje się ograniczaniem wydatków na dzieci w sytuacji, gdy nie wyjaśniono, czy w danym okresie potrzeby dziecka zostają zaspokojone oraz czym kosztem i staraniem to nastąpiło. Należy również mieć na uwadze, że pomoc ze środków publicznych dla rodziny zastępczej ma charakter ryczałtowy, co oznacza, że wydatki rodziny zastępczej mogą być rozłożone nierównomiernie w okresach płatności pomocy pieniężnej i w pewnych okresach mogą się kumulować, a w innym czasie mogą być mniejsze. Wysokość przyznawanych świadczeń uregulowana została ustawowo (art. 80 ustawy) a ustalona w ten sposób kwota ma zapewnić pokrycie kosztów utrzymania dziecka w danym okresie. W ocenie Sądu nie do zaakceptowania jest sytuacja, gdy w pewnym okresie dziecko wyjęte spod opieki rodziców biologicznych, może znaleźć się poza tym wsparciem. Rzeczą organu jest zadbanie, aby w każdym czasie potrzeby dziecka były zapewnione. Nie można ograniczać się do stwierdzenia, że potrzeby te w danym okresie zapewni rodzina biologiczna dziecka, skoro nie rozważono całości materiału dowodowego oraz nie poczyniono żadnych ustaleń na tą okoliczność.

Norma zawarta w art. 87 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej niewątpliwie obejmuje sytuacje, gdy nie dochodzi do faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej, rozumianego jako ostateczne wyjęcie dziecka spod pieczy tej rodziny. Z tożsamą sytuacją mamy do czynienia w przypadku urlopowania dziecka do rodziny biologicznej, w tym również w sytuacji, gdy ma to miejsce za zgodą sądu rodzinnego. Dziecko nadal pozostaje w pieczy rodziny zastępczej, która nie tylko zabezpiecza miejsce na jego powrót (a co za tym idzie, ponosi związane z tym koszty), ale powierzoną jej pieczę nad dzieckiem przez cały czas sprawuje. Nie ma zatem podstaw do odebrania rodzinie zastępczej pomocy finansowej za ten okres. W opisaney sytuacji skarżący sprawowali pieczę nad powierzonym im dzieckiem do dnia (...) października 2012 r., kiedy to na mocy postanowienia sądu rodzinnego z dnia 20 września 2012 r. dziecko opuściło ostatecznie rodzinę zastępczą. Z analizy załączonych do akt sprawy postanowień sądu rodzinnego z dnia 26 marca oraz 20 września 2012 r., jak również z dnia 12 lipca 2012 r., wynika jednocześnie, że zakres obowiązków rodziny zastępczej w okresie, gdy dziecko przebywało czasowo u swojej siostry, pozostał niezmienny. Sytuacji, kiedy dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej czasowo przebywa (na podstawie orzeczenia sądu) w rodzinie biologicznej, nie można zaklasyfikować jako takiej, kiedy brak możliwości sprawowania osobistej opieki przez rodzinę zastępczą nad dzieckiem leży po jej stronie. Według ogólnych reguł nie ma zatem podstaw do odbierania rodzinie zastępczej pomocy pieniężnej, i to w całości (por. wyroki WSA w Poznaniu z dnia sygn. IV SA/Po 989/09 oraz WSA w Warszawie z dnia 8 marca 2010 r. I SA/Wa 110/10 dostępne w Internecie na stronie <https://cbois.nsa.gov.pl/doc>. W opinii Sądu rozpatrującego przedmiotową sprawę stanowiska wyrażone w tych orzeczeniach zachowują aktualność pomimo zmiany przepisów regulujących zasady finansowania rodzin zastępczych. W omawianym zakresie rozwiązania przyjęte w ustawie o pomocy społecznej są bowiem podobne do rozwiązań przyjętych na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Ponadto należy mieć na uwadze, że przepisem art. 193 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono zasadę ponoszenia opłat za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez jego rodziców. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej wysokość tych opłat jest równa wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków, o których mowa w art. 80 ust. 1 i art. 81 ustawy. Zgodnie z art. 193 ust. 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opłatę ponoszą także rodzice pozbawieni władzy rodzicielskiej lub którym władza rodzicielska została zawieszona albo ograniczona. W art. 194 ust. 3 powyższej ustawy przewidziano możliwość umorzenia w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub w ogóle odstąpienia od ustalenia opłaty.

W rozpatrywanej sprawie organy administracji nie poczyniły żadnych ustaleń, które miałyby na celu wyjaśnienie, czy rodzice zastępczy ponosili koszty pobytu u siostry powierzonego im pieczy dziecka. Nie ustalono, w jakim zakresie rodzina zastępcza musiała

partycypować w kosztach utrzymania dziecka podczas tego urlopowania, czy poniosła koszty wyposażenia dziecka na wyjazd, zapewniła mu środki finansowe na czas pobytu u siostry. Tymczasem z akt sprawy wynika, że siostra urlopowanego dziecka dopiero co uzyskała pełnoletniość i przebywa u babci i ciotki (siostry jej matki). Osoby te obowiązek alimentacyjny obciąża w dalszej kolejności. Z akt sprawy - załączonego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 26 marca 2012 r. wynika ponadto, że sytuacja rodziny biologicznej dziecka jest wyjątkowo ciężka, oboje rodzice nadużywają alkoholu, ojciec stracił pracę, a rodzina zmuszona jest opuścić lokal mieszkalny w którym dotąd mieszkała. Nie można zatem oczekiwać, że rodzice biologiczni w jakikolwiek części partycypują w kosztach utrzymania dzieci. W tych okolicznościach należało ustalić, kto i jakie koszty utrzymania poniosł w związku i w czasie urlopowania dziecka, korzystając również z dowodu z przesłuchania świadka, ze wszystkimi rygorami z tego wynikającymi (art. 83 k.p.a.). Jeżeli w wyniku prawidłowo przeprowadzonych ustaleń potwierdziłoby się, że rodzina zastępcza partycypowała w kosztach utrzymania dziecka w okresie jego urlopowania, to również z tej przyczyny brak byłoby podstaw, aby pozbawiać ją świadczenia przyznanego decyzją ostateczną z dnia (...) kwietnia 2012 r., znak (...) w określonej tam wysokości. Ponieważ ustalenie stanu faktycznego następuje w postępowaniu dowodowym, organ winien zbadać wszelkie okoliczności związane ze sprawą i zastosować właściwy przepis prawa materialnego do jej rozstrzygnięcia.

Podsumowując stwierdzić należy, że zaskarżona decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w P. z dnia (...) maja 2013 r. oraz poprzedzająca ją decyzja Starosty N. z dnia (...) stycznia 2013 r., naruszają art. 7, art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a., w stopniu, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, a także art. 80 ust. 1 i art. 87 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Powyższe uzasadnia uchylene przez sąd administracyjny tych rozstrzygnięć.

Rozpatrując ponownie sprawę organ I instancji przyzna prowadzonej przez skarżącą i jej męża rodzinie zastępczej świadczenia za okres urlopowania powierzonego im dziecka do jego siostry, uwzględniając wyżej przedstawioną przez Sąd ocenę sprawy oraz wykładnię istotnych przepisów prawa materialnego.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 145 § 1 pkt 1a i c) ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi orzeczono jak w sentencji. Uwzględnienie skargi czyniło koniecznym orzeczenie o braku możliwości wykonania zaskarżonej decyzji, zgodnie z art. 152 powyższej ustawy.